બનામે ખુદાવંદે બાલાઓ પસ્ત.

ચલતા પુર્જા

નામના

મુનશી મેહદીહુસન "અહેસન" ની પાસે ખાસ
લખાવેલા નાટકના ગાયનો તથા ટુંક સાર.

પ્રગટ કરનાર,

નવી આલફ્રેડ નાટક મંડળી.

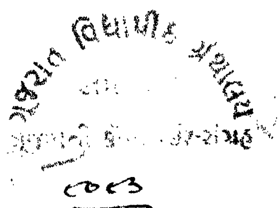
પ્રોપ્રાયટર માણેકજી જીવણજી માસ્તર,
નાં૦ ૩૧, ઇ. વુડ હાઉસ રોડ, કોલાબા–મુંબઇ.

જે ચોપડી ઉપર મા. જી. માસ્તરની શાહીનો રબરનો છાપ નહી હસે તે ચોરીની
અથવા ખલતે ઠેકાણે છપાએલી ઘોટાળાવાળી સમજવી.

આ ચોપડી ફીદાહુસેન ઇસુફઅલીએ પોતાના
ધી "ફીદવી" પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં છાંપી છે.
૨૫૯, અબદુલરહેમાન સ્ટ્રીટ, પોસ્ટ નાં૦ ૩,–મુંબઇ.

આવૃતી ૧ લી સને ૧૯૨૯.

કીમત ચાર આના.

આ ચોપડીનો કોપીરાઇટ તથા એ માહેલો ખેલ ભજી બતાવવાના, ગાયણો છપાવવાના સર્વે હક **નવી** આલફ્રેડ નાટક **મંડળીના માલેકે** પોતાને **સ્વાધીન** રાખ્યા છે જો કોઇ પણ આસામી અથવા કુંપની હકોનો ભંગ કરશે અને ખેલ ભજી બતાવશે કે ગાયણો છાપસે તો તેનાપર તેને જોખમે અને હીસાબે કાયદેસર પગલા ભરવામાં આવશે.

આ ચોપડી ઇ. સ. ૧૮૬૭ ના ૨૫ માં આક્ટ

પ્રમાણે રજીસ્ટર કરાવી છે.

गूजरात विद्यापीठ ग्रंथालय

[गुजराती कॉपीराअिट विभाग]

अनुक्रमांक ૮૦૮૩ वर्गांक

पुस्तकनुं नाम અલલતો ગુર્જ.

विषय ૮૬૬.૮ : ૨-૬

બનામે ખુદાવંદે બાલાએ પસ્ત.

ચલતા પુર્જા

નામના ખેલના પાત્રો.

મરદો

આ.જાદ—બહે.જાદ ફર્મનો નવો માલેક

અ.ફરાદ—બહે.જાદ ફર્મનો આગલો નોકર પાછળથી બનાવટી આ.જાદ

સિકંદર—એક પુરાનો ડામીસ

અસલમ—બહે.જાદ ફર્મનો એક ક્લાર્ક

ના.જીમ—એક રઇસનો છોકરો

ઔરતો

મની.જા—આ.જાદની છોકરી

નજમા—અ.ફરાદની છોકરી

શિગુ.ફા—ના.જીમની બીબી

એવતરોગે કયદીઓ દારોગા

નોકર સહેલીઓ ઇત્યાદી ઇત્યાદી.

બનામે ખુદાવંદે બાલાઓ પસ્ત.

દેખાવ ૧—ફિરિશતએ અકલ તથા ફિરિશતએ અમલ દુન્યા આજ કાલ કેવી રીતે ચાલે છે. તેપર વાદવિવાદ કરતાં, આ નાટકના મુખ્યા પાત્રો પોતાનો ભાગ કેવી રીતે ભજવશે તે સમઝાવે છે.

દેખાવ ૨—જેલખાનામાં. કયદીઓ પોતાની હાલતપર અફસોસ કરેછે જ્યાં સિકંદર નામી કયદી, જે એક પુરાનો બદમાશ છે તે, બીજા કયદીઓની મસખરી કરે છે, આ જેલખાનામાં અફરાદ નામનો એક કયદી, જે એક દગાબાજ દોસ્તના ફસાવવાથી જેલની સજા ભોગવે છે, તેની મદદથી સિકંદર, જેલખાનું તોડીને નહાસી જાએ છે.

દેખાવ ૩-બંન્ને નહાસના એક જંગલમાં આવે છે, અને હવે શું કરવું તેનો વિચાર કરે છે અફરાદ પોતાની બેટી નજમાને મલવા અધીરો પડેલો હોવાથી પોતાના શહેર દિલ્હી તરફ જાએ છે. આ જંગલમાં, નાજીમ નામનો જવાન; પોતાની બાએદીને તેડવા સાસરે જતો દેખાય છે ત્યાં, લુચ્ચો સિકંદરખાન તેને મલે છે, અને તેનીથી બધી હકીકત જાની લઇ, નાજીમની ફરમાસથી તેની સાથે નાજીમના સાસરીયાં ગામ; જવા તેને લૂટવાના ઇરાદાથી તૈયાર થાએ છે.

દેખાવ ૪-નજમા અફરાદની બેટી; પોતાની ગરીબીપર અફસોસ કરતી ઉભી છે જ્યાં અસલમ નામી જવાનનું આવવું થાએ છે નજમાની ગરીબીપર તરસ ખાઇ પોતાની ન્હાની બહેનને શીખવવાનું સોંપે છે. અસલમના જવા બાદ નજમાનો બાપ, જે કેદખાનાથી ન્હાસીને આવેલો છે તે, ગુસ્સા ભેર દાખલ થાય છે. અને આજાદ કે જેણે અફરાદને ફસાવ્યો હતો, તેના બગદાદથી આવી પહોંચવાના સમાચાર જે એક ન્યુસમાં છપાયાંછે તથા પોતાનો મોટોભાઇ તેને એસતેકબાલ જનાર છે તે પોતાની છોકરી નજમાને બતાવી આજાદપર પોતાનો જુનો કીનો લેવાનો ઇરાદો કરી નજમાના રોકવા છતાં, ગુસ્સા ભેર ચાલી જાએ છે.

દેખાવ ૫--સિકંદર, નાઝીમને રખડતો કરી પોતેજ નાઝીમ બની નાઝીમના સુસરાલમાં, જાએ છે

દેખાવ ૬-સિકંદર જે બનાવટી નાઝીમ બનીને આવ્યો છે તે નાઝીમની બાઅેડીને લઇને જવા માગે છે ત્યાં ખરો નાઝીમ આવી પોહોંચે છે અને સિકંદરને, ઠગ ગણાવે છે, પણ કોઇ તેનું માનતું નથી. તેથી તેને ત્યાંથી હડધુત કરી હાંકી કાઢે છે ત્યાર બાદ સિકંદર નાઝીમની બાઅેડીને લઇને જાએ છે, નાઝીમ પાછો આવે છે અને જે માણસને, નાઝીમના સસરાએ નાઝીમને લેવા મોકલ્યો હતો જે તેનાથી છુટો પડી ગયો હતો તેને [illegible] છે અને સાક્ષી તરીકે લાવે છે ત્યા બન્નો પાટનો ફુટી જાએ છે અને બન્ને, સિકંદરની પાછલ તેને પકડવા જાય છે.

દેખાવ ૭-સિકંદર, નદી કીનારે જે લોકો તેને પકડવા આવ્યાં હતાં તેનાથી નાહસી આવે છે. જ્યાં દુરથી તેને આઝાદ આવતા જણાએ છે, તેને જોઇને તે છુપાઇ જાએ છે અફરાદ આવી, આઝાદ તેના સપાટામા આવ્યો છે તેથી તેની ઉપર કીનો લેવા તૈયાર થાય છે ત્યાં આઝાદ જે બગદાદથી આવેલો છે તે આવી લાગે છે અફરાદ અને આઝાદ વચ્ચે કેટલીક તકરાર થતા બાદ, આઝાદનું ગલું દાબી નાખે છે અને નદીમાં નાખી દીએ છે. આ દેખાવ સિકંદર જોઇ લીએ છે.

ડ્રોપ

અંક બીજો.

દેખાવ ૧-(જો કે હકીકતમાં ખૂનનો આઝાદનું થયું છે પણ લોકો એમ સમજે છે કે અફરાદનું ખૂન થયું છે, અને તે ખૂનનો શક, બનાવટી આઝાદપર આવે છે, કોર્ટમાં તે માટે તપાસ ચાલે છે પણ તે અફરાદ (બનાવટી આઝાદ) તેમાંથી પુરાવો નહીં મલવાથી છૂટી જાએ છે,) આ ખૂનની ચરચા હોટેલનો મેનેજર તથા

તેનો નોકર, કરેછે જ્યાં નજમા અ.ફ્રાદની છોકરી, પોતાના બાપનું .ખૂન આ.જાદે કીધું છે આમ માની લઇને (બનાવટી આ.જાદ) અ.ફ્રાદની પાસે આવે છે પણ ખબર મલે છે કે તે તો સહુવારની ટ્રેનમાં દિલ્હી ઉપડી ગયો, પોતાને ધોકો આપીને નહાંસી ગયો તે માટે નજમાં પોતાનો ગુસ્સો. જાહેર કરે છે જ્યાં અસલમ જે નજમા સાથે આવેલો છે તે ત્યાં આવી લાગે છે, નજમા પોતાના બાપના .ખૂની સાથે જો એકવ.ક્ત, મેલવી આપે તો હમેશાને માટે પોતે અસલમની, થઇ રેહેવાને કહે છે અસલમ તે વાતનો એ કરાર કરે છે.

દેખાવ ૨—બનાવટી આ.જાદ પોતે .ખુન કરતાં તો કરી ગયો પણ પોતાના દીલને કાંઇ સુખ મલતું નથી. તેનો અ.ફ્સોસ કરતો દેખાએ છે.

દેખાવ ૩–મની.જા ખ્વાબમાં પોતાના બાપનું ખુન થતું જુવે છે ખ્વાબમાં બબડેછે તેને બનાવટી આ.જાદ જગાડેછે ઉંઘમાંથી, મની.જા ચોંકી ઉઠી બનાવટી આ.જાદને પોતાના બાપનું .ખુન કરનાર તરીકે પકડે છે, પણ જ્યારે હોશયાર થાએ છે ત્યારે પસતાએ છે, અ.ફ્રાદ (બનાવટી આ.જાદ) તેને યહાંથી દુર કરવા, પોતાનો નાશતો મોકલવા માટે કહે છે મની.જા પોતાનો બાપ, આવી ઠંડેપને વરતવાથી, અ.ફ્સોસ કરતી જાએ છે અ.ફ્રાદ (બનાવટી આ.જાદ) મની.જા માટે અ.ફ્સોસ કરે છે ત્યાં માણસ નાશતો લાવીને મુકે છે નાશતો આવ્યા બાદ સિકંદર દાખલ થાએ છે, અને કેટલીક વાતચીત બાદ; પોતે સિકંદર છે. આમ અ.ફ્રાદને જણાવે છે અ.ફ્રાદ ઘભરાએ છે અને તેને ટાલવાની તદબીર કરે છે પણ સિકંદર, માનતો નથી છેવટે રૂપીયા ત્રીસ હજારનો ચેક લઇને જાએ છે, સિકંદરના જવા બાદ અસલમ (નજમાનો ચાહનાર જે, જે આ.જાદનો પોતાનો નોકર છે) આવી લાગી અ.ફ્રાદની છોકરી નજમા તેને મલવા માંગેછે, આમ અ.ફ્રાદને જણાવે છે અફ્રાદ તેને ટાલવા કહેછે પણ અસલમ કહેછે કે તમો જો તેને નહીં મલશો તો,

તે મોટું તુફાન કરશે. તેથી લાચાર બની; અ.ફરાદ કહે છે કે જા નજમાને લાવીને યહાં બેસાડ પણ તેને એકલીનેજ બેસાડ જે આમ હુકમ આપી પોતે અ.ફરાદ છે આમ પકડાઇ નહીં આવે તે માટે પોતાનો દેખાવ બદલવા જાએ છે અસલમ નજમાને, બેસાડી પોતે તેની રાહ જોતો બાગમાં બેસવાનું કહીને જાએ છે અ.ફરાદ પોતાના ચેહરોમાં ફેરફાર કરી નજમા પાસે આવે છે, અને તેને પોતાના બાપના .ખુની તરીકે માની તેની સાથે કેટલીક તકરાર કરે છે અ.ફ-રાદ તેને ઘણીભી સમઝાવે છે પણ તે માનતી નથી ઘણી હુજ્જત કરી અ.ફરાદને ગીરેબાનમાંથી પકડે છે તેની આવી હુજ્જત જોઇને પોતેજ તેનો બાપ છે. આમ જાહેર કરી, મોઢાંપરજે ફેરફાર કીધો હતો. તે કાઢી નાખે છે, આ.જાદની જગાપર પોતાના બાપને જોઇને નજમા હયરત થાએ છે.

દેખાવ ૪—અસલમ, બાગમાં નજમાની રાહ જુવે છે પણ નજમા હજી સુધી આવી કેમ નહીં તેનો ચીંતામા પડે છે ત્યાં નજમા, પોતે ગભરાએલી આવે છે. અને, આઝાદને બદલે પોતાના બાપને જોવાથી; પોતે સમઝી જાએ છે કે, આઝાદે .ખુન નથી કીધું પણ આ.જાદનું .ખુન તેના પોતાના બાપનેજ હાથે થયું છે, અસલમ પાછલથી આવી નજમાની ચિંતાનું કારણ પૂછેછે નજમા; તેને ખરો ભેદ બતાવતી નથી અને કહે છે કે હવે હમેશને માટે અસલમે નજમાને ભૂલી જવું. કેમકે તે હવે તેની સાથે શાદી કરી શકસે નહીં, આમ કહી જવા કરે છે અસલમ તેને રોકેછે. પણ નજમા, ન રોકાતાં, કેટલીક તકરાર પછી અસલમને છોડી દિલગીરીથી જતી રહે છે નજમાના જવા બાદ અસલમ પોતે આમ માની લેછેકે આ.જાદે નજમાને કાંઇ ધમકી આપીને ચૂપ કરી નાખીછે અને આઝાદેજ નજમાના બાપનું .ખુન કીધું છે, તેથી આ કેસ છુપી પોલીસના વડાને જણાવવાનું કહીને જાએ છે.

દેખાવ ૫—મનીઝા બનાવટી આઝાદને પોતાનો ખરો બાપ સમઝેછે; પણ તે તેની સાથે; સગા બાપ જેવા પ્યારથી વરતતો

નથી તેનો અ.ફ્સોસ પોતાની સહેલીઓ આગલ કરે છે સહેલીઓ તેને દિલાસો આપે છે.

દેખાવ ૬—બનાવટી આજાદ, ખરા આ.જાદનું .ખુન કરી મોટી દોલતનો ધની થવા છતાં દિલને ચયન નહીં હોવાથી તથા વારંવાર સિકંદર આવી તેને સતાવે છે તેનો અ.ફ્સોસ કરે છે જ્યાં સિકંદર પાછો આવી તેની પાસે રૂપીયા દશ લાખ માંગે છે, તે એવી શરતે કે ઘડીઘડી તુને આવીને પજવું નહીં, બનાવટી આ.જાદ તેને રૂપીયા આપવા ના પાડે છે સિકંદર તેને ધમકી આપે છે કે બચ્ચા સીધે રસ્તે નહી ઉતરશે તો પાછું જેલખ઼ાને જવું પડશે, યહાં આ.જાદની છોકરી મની.જાને બનાવટી આ જાદ સિકંદર ખ઼ાનના કેહેવાથી બુલાવે છે મની.જા આવતાં સિકંદર તેની સાથે પ્યાર મહુબ્બતની, ઘેલી ગાંડી વાતો કરે છે મની.જા તેને ધુતકારીને ચાલી જાએ છે મની.જાના જવા બાદ સિકંદરખાન તેને જહેર આપવાની વાત બનાવટી આ.જાદને કહે છે કેટલીક તકરાર પછી સિકંદરના કેહેવા મુજબ કરવાને બનાવટી આજાદ લાચારીએ કબુલ થાય છે.

દેખાવ ૭–નાજ઼મ પોતાની ઔરત શિગુ.ફ઼ાપર .ખ.ફ઼ા થાય છે કારણ કે તે સિંકદરની સાથે ચાલી ગઇ હતી શીગુ.ફ઼ા તેને મનાવેછે

દેખાવ ૮–મની.જા બીમાર જેવી નજર આવે છે ત્યાં બનાવટી આ.જાદ સિકંદર.ખાન સાથે મની.જાને દવા પીવા કહે છે મની.જા દવાથીતો વધારે તબીયત .ખરાબ થાય છે તેથી દવા પાવા બનાવટી આ.જાદને ના પાડે છે. બનાવટી આ.જાદ મની.જાને કહે છે કે ત્હારે ગમેતો દવા ના પી સિકંદર.ખાન, બનાવટી આ.જાદને ઠપકો આપે છે કે, એમ છોકરીના કહેવા પ્રમાણે ચાલીને તેને બગાડી નાખશે જો દવા નહી પીશે તો સાઝી કેમ થશે આમ કહી પોતે, તેને દવા પીવા કહે છે ત્યાં નજમા, પરદા પછવાડેથી નિકલી આવી મની.જાને દવા પીતી અટકાવે છે. તથા મની.જાને કહે છે કે થોડા વ.ખતને માટે બાગમાં જઇ આરામ કર, મની.જા નજમાનાં

કેહેવાથી જાએ છે ત્યાર બાદ બાપ બેટી તથા સિકંદર ખાન ત્રણેમ કેટલીક તકરાર થાય છે. નજમા પોતાના બાપને સિકંદર ખાનનો સાથ છોડવા વીનવેછે પણ સિકંદરખાનાં પંજામાં બનાવટી આ જાદ સપડાએલો હોવાથી નજમાનું કહેવું લાચારીથી માનવાની નાપાડે છે તેથી નજમા લાચાર થઇને જાય છે.

દેખાવ ૯-નજમા પોતાના બાપ માટે અફસોસ કરતી હાજલ થાએછે ત્યાં દુરથી પોતાના ચાહનાર અસલમ, તથા છુપી પોલીસના વડાને આવતા જોઇ સમજી જાએ છે કે, અસલમ માહરા બાપને આ જાદ સમઝીને તેને ફંસાવવાની ગોઠવણ કરેછે. તેથી છુપાઇને તે લોકોની વાતો સમજે છે અસલમના ખુલાસાપરથી છુપી પોલીસના વડાને શક જાએ છે કે આ જાદ સાચો આ જાદ નથી. પણ તેના લિબાસમાં કોઇ બીજોજ થની આ જાદ બની બેઠો છે. તેથી પોલિસ કમીશનર પાસે વોરંટ લઇ આજે રાત્રે એ બનાવટી આ જાદને ગીરફતાર કરવો આમ મસલેહત કરી જાએ છે આ વાતો સાંભળી નજમા ગભરાટમાં પડેછે અને તુરતજ પોતાના બાપને ખબર કરવા દોડી જાએ છે.

દેખાવ ૧૦—મધરાતના બાર વાગી ગયા છતાં પણ બનાવટી આ જાદાને નીંદ ન આવવાથી આમ તેમ ફરે છે જ્યાં નજમા તેની બેટી આવી છુપી પોલીસ તથા અસલમ વચ્ચે થએલી, વાતચીત પોતાના બાપને કહે છે સેવટે બન્ને બાપ બેટી રાતોરાત શહેર છોડી નહાસી જાએછે, તે લોકના નહાશી જવા પછી, છુપી પોલિસનો વડો તથા અસલમ અને સિપાહીઓ આવી આ જાદને ગીરફતાર કરવો છે તેથી તેનીપર એકદમ ટુટી પડીને; બાંધી લેવો, આવો મનસુબો કરી આ જાદના પલંગપર, હલ્લો કરેછે પણ આ જાદને બદલે તે પલંગપર મનીજાની નોકરાંની, હસીનાને સુતેલી જોઇ બધા હરેત થાય છે ટેબલો.

ડ્રોપ

અંક ત્રીજો.

દેખાવ ૧–અફ્રરાદ પોતાની બેટી નજમા સાથે નહાસી આવી એક ઝોપડીમાં રહેલાં છે ત્યાં અસલી આજાદ જેને ચાંચીયાવોએ નંદીમાંથી મરતો બચાવ્યો છે. તેને પોતાસાથે ચાંચીયાના ધંધામાં જો શામેલ ન થએ તો દેવીના ભોગ માટે તયાર રહેવાથી અસલી આજાદ અફ્રરાદ પાસે મદદ માંગવા આવેછે કેટલીક વાતચીત થયા બાદ બંન્ને એકએકને ઓળખે છે અફ્રરાદ પોતાનાં કીધેલાં કામ માટે પસ્તાવો કરી તેને પગે પડેછે અને પોતે કીધેલી બુરાઈના બદલામાં, પેલા ચાંચીયાઓ સાથે લડેછે. ચાંચ્યાવોનો નાશ કરી પોતે પણ જખમી થઇ. અસલી આજાદના પગ પાસ પડીને મરી જાએછે અને મરતી વખતે પોતાની બેટી નજમાને આજાદને સોંપી જાએછે.

દેખાવ ૨–છુપી પોલીસનો વડો, બનાવટી આજાદ તેને થાપ આપી નહાસી ગયો તે માટે અફ્રસોસ કરેછે જ્યાં અસલમ આવી એક ન્યુસપેપર જેમા આજાદ આપઘાત કરીને મરી ગયાની ખબર છુપી પોલીસના વડાને, વંચાવે છે પણ તે વડો આ વાત માનતો નથી પણ આ વાતમાં કાંઈક ભેદ હોવાનું કહેછે, અને પોતે ઠેડાવ કરેછે કે બનાવટી આજાદને પકડવામાં જો નિશફ્ળ થઇશતો છુપી પોલીસનું કામ છોડી દઇશ

દેખાવ ૩–ચીફ્ જશટીસના હાકમથી એક બેરીસ્ટર જે વીલ સિકંદરે અફ્રરાદ પાસે લખાવ્યું હતું તે વાંચે છે. અને તમામ માલો મિલકતનો મોટો ભાગ સિકંદરખાન જેને પોતાની માસીનો છોકરો જણાવ્યો તેને આપવા લખે છે. સિકંદર.ખાન .ખુશ થાએ છે જ્યાં નજમા અસલી આજાદ સાથે દાખલ થઇ ખરી હકીકત જણાવી પોતાના બાપનું છેલ્લું વસીયતનામું બેરિસ્ટરને આપેછે તે વાંચવાથી બધી ખરી વતો જાહેરમાં આવે છે, અને સિકંદરને ગીર.ફ્તાર કરવામાં આવે છે નજમા મનીજાને દોલત મલવાની મુબારક બાદી આપે છે પણ મની.જા પોતાનો બાપ મરી ગયલો સમજી અ.ફસોસ કરેછે ત્યાં આજાદ પોતે ખરો આજાદ છે એમ જાહેર થવાથી સરવે ખુશી થાય છે યહાં અસલમ નજમાના હાથની માંગની કરે છે નજમાં મનજુર કરે છે. [સમાપ્ત]

બનામે ખુદાવંદે બાલાઓ પસ્ત.

ગાયનો નીચે પ્રમાણે વાંચવા.

ગાયન નંબર.		
૧	એફ્રીશ્તા	તુહી દીના
૨	,,	ઇસ દુનિયાંમેં
૩	કેદીઓ	કયા તીરે સિતમહય લગા
૪	નાઝીમ	બાદ મુદદતકે નજ્યરદે
૫	સિકંન્દર	મય આતિશકા ફવ્વારાહું
૬	નજમા	કયસી ગ૧ ભદરે
૭	૨૩ મું ગાયન જોવું.	
૮	સહેલીયો.	ચલી ઠુમક ઠુમક.
૯	સહેલીયો.	પ્યારી બની હો દુલ્હનિયાં
૧૦	૧૦) માને બદલે ૧૧) મું જોવું	
૧૨	નજમા.	યું જુલ્મ કરન જાલિમ
૧૩	મનીજા તથા સહેલીયો.	હા મોરી જાન જીયરવા ધડકે.
૧૪	૧૪) મું ગાયન.	૧૫) મું જોવું.
૧૫	૧૫ મું ગાયન.	
૧૬	સહેલીયો.	જાતબીબ ઘર આપણે
૧૭	નાઝીમ.	અબીહય ભોલી ભોલી.
૧૮	નાઝીમ તથા શીગુફા.	તોરી સાવરી સુરત પરવારી.
૧૯	નજમા	મુરખ છાંડ વૃથા અભીમાન.
૨૦	ખાલી.	ખાલી
૨૧	રામીશગિરે.	આંખે કહે કે દિલ હીને હમકો કીયા ખરાબ.
૨૨	નજમા	ફારે ફાનીમેં હો ગાફીલ
૨૦	મું ગાયન જોવું.	મૌતસે એકપલ નહીં
૨૩	ડેન્સીંગ ગર્લ્સ.	ઈંગલીશ ગાયન

બનામે ખુદાવંદે બાલાએ પસ્ત.

ચલતા પુરજા

બે ફરિશતા— (૧)

તુહી દીનાનાથ નિરંજન દુઃખ ભંજન
નિરાકાર સબ સંસારમે—
જીવ જંત સબ જપત તેરી કીર્તીકો મંતર અંતર જામી
સ્વામી તેરી લીલા અપરમપાર "અહેસન" રાખત.
આધાર તેરે દરબારમે—

બે ફરિશતા ૨

ઇસ દુન્યામે માનુસ વોહી હે—તજેન ધર્મકા ધ્યાન માન—
સતપનમે ન્યારે ન્યારે તનમન વારે સારે રામ મિલે રહે
આન બાન— દુન્યામે—
બશરકો ભેજા હે દુન્યામે ઇમતેહાંકે લીએ.
ફીરે ન રાહે નીકોઇસે ખો.ફે જાંકે લીએ.
.ફના હે એક દિન આખિ઼રકો ઇસ જહાંકે લીએ.
નહીં હે દોલતે દુન્યા તો જાવેદાં કે લીએ.
યહાંસે દોલતે ઇમાન લે વહાં કે લીએ—દુન્યામે

કયદીઓ ૩

તીરે સિતમ હે લગાકયા, .દાગે અલમ હે મિલાકયા
જોરે .ફલક આપ.ડા યેહ ઘર મિલા યેહ દર મિલા.
ગ.જબ બલા બલા બલા હે—કયા તીરે સિતમ.
સરપટ તુર્કી તાતારી દોડે, દોડે, દોડે, જયું ઘોડે.
સરપર ધરકર પત્થરકો હરદમ દો.ડે જા જા.

નાજીમ. ૪

ખાક મુદ્દતકે નવેદે વસ્લે યાર આને કો હે
અબ મિઝાજ જાતી હે ગુલશનમે બહાર આને કો હે
સાંસ લેનેમે મુઝે આતી હૈ જો બુએ અફ્સ.
ઇસ તરફ શાયદ હવાએ કુએ યાર આને કો હે.
હમ હૈં પાબંદે વફા આશક વોહ ખુગર જુલ્મકે
ઉનકો ગુસ્સા આરહા હૈ હમકો પ્યાર આને કો હૈ.
અય દિલે નાઝુક બહોત સદમે ઉઠાએ હિજ્રકે
અબ વફાકા ઉનકો તેરી એઅતબાર આનેકો હૈ
શૌકે તીરે નાજને દિલકો કીયા હે બે કરાર
ખુદ બખુદ ઉડકર નીશાનેપર શીકાર આનેકો હે.

સિકંદર ૫

મંય આતિશકા ફ્વ્વારાહું દોજખકા એક શરારા હું
હર ઘરમે આગ લગાનેકો મંય ગંધક બિજલી પારા હું
મંય જીસકો ચાહું ખાક કરૂં દમ ભરમે કિસ્સા પાક કરૂં
દુન્યામે આફત ઢાનેકો ગોયા મંય ઝાડુ તારા હું
ચાલાકોંમે ચાલીકીસે બે બાકોંમે બે બાકીસે
સફફાકોમે સફફાકીસે મયં કાટ ફાંસકા આરા હું
મેરા હે બોલ બાલા સબસે યાંહાં નિરાલા—
ઉસ્તાદ અયસા તુમને કહીં હુય દેખા ભાલા.—
જીસ જીસપે જાલ ડાલા હો જીંદગીકા લાલા.
પડ જાએ જીસ્સે પાલા, શયતાનકા હવાલા.

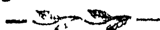

નજમા ૬

કયસી ગત ભઇરે કોન પૂછત બાત,
ભવ સાગરકી નદીયાં ગહેરી ટુટી નાવ અંધેરીરાત-
બારી કાયા બે ધન માયા, પુષ્પ જાતિ કુમલાત
“ અહેસન ” છોડ ન હાત-

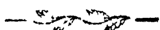
પાટન— ૭

ચટકન પટકન (૨) ચટકન નોરા રામાજી નોટ,
દયા રાજા દાવ માલા, મંબઇ ચા કોટ-
ગાડી બસુન માલા દાવા આગબોટ (૨) દાવા પાલવાચી ઝોખ
દાવા આગીન બોટ-

સહેલીઓ— ૮

ચલી ઠુમક ઠુમક ઠુમક બ્રિજ નારી નારી,
આઇ લપક ઝપક મત વારી પ્યારી-
હંસની ગરવા હુયે મન હરવા પતલી કમર કમર પર કરવા
નાગની જુલફ તારી, જોબનપે વારી.

સાહેલીઓ — ૯

પ્યારી બની હો દુલહનિયા તુજસે લગ જાએગી નજરીયા જાન-
આહે સખી મારો ચાહે ગરિયાંવા, સૈયાં તો લુટે જોબનવા-
દિલકે અરમાનકા પયદા હુયે અસર આંખોપર
મેહરબાં આપકી ફિકરત મેરે સર આંખોપર
દિલ યેહ કહેતા હુયે ન અશકોંપે ખુલે રાજે દિલી
જીનો કહેતા હુયે કદમ ચુમકે ધર આંખોપર
ચલો જાઓ ન સતાઓ મુઝે અયસી ન બનાઓ
ઝેપ ગઇ ઝેપ ગઇ વાહ વાહ ઝેપ ગઇ—આહે સખી

સિકંદર ૧૦

મંય બનકર ફિતરકા પાંસા-ઇસે ફાંસા ઉસે ફાંસા
લગાકર હિમતકા લાસા-કિયા કરતાહું મંય ઝાંસા
ચાલા કીસે મકકારીસે વાહ વાહ બડી હોશયારીસે
સબ કામ કરૂં અન જામ કરૂં વલલાહ બડી અઠયારીસે
જીસકો પકડકર મારૂં અનછર કરદું મય દમ ભરમે પત્થર
અનતર મનતર જનતર તનતર, ઇન સબ બાતોંમેં હું બરતર

સહેલીઓ— ૧૧

શાહમાં આઓ શાદ ધ.ડીસે શાદરહો આબાદજી
ચયનસે .ખુશીસે રહો શૌ.કસે નેહાલ. તોગ માંગકે સોહાગરહે
ભાગસે બહાલ,
.ગમ દુર હો અયશ કરો મસરૂર હો (૨) વાર ફુલો ફલો
મ.ખમૂરહો,
કભી .ગમ અલમ નરહે બહમ રહે બ જમે અયશો નીશાત
ન રહે .ફલકકી શિકાયતે, રહે બાદ દોર .હુયાત

ડ્રોપ

નજમા— ૧૨

મું .જુલ્મ કરન .જાલિમ લુર.ફો કરમકે બદલે
એક દિન તુઝે મીલેંગે .જુલ્મો સિતમકે બદલે
ઇસ .જુલ્મે નારવાકી આખર સ.જા મિલેગી
દોજ.ખકા .ગારહોગા બા.ગે ઇ.રમકે બદલે
ઇસ અયશો આર.જીપર ફુલા હુવા હુય ના.હક.
મીટ્ટીકી કબ્ર હોગી જાહો હશમકે બદલે
દાલત ન સાથ દેગી ગ઼જમતન પાસ હોગી
કી.ડે ક.ફનમે હોંગે જાહો હશમકે બદલે

મની.જા તથા સહેલીઓ ૧૩

હાં મોરી જાન જીયરવા ધડકે, કાસે કહું દુખ મય દુખયારી
હાએ ગઇ મોરી મત મારી મોરી જાન
બિપત ભવરમે જાન હુયે દયા, ઓઘટ ઘાટ ફસી મોરી નૈયા
હું ઇ કમસી ચેહ ખારી—મોરી જાન
ગયા સબ્રો કરાર દિલે બિસમિલપેવાર હુવે લાખોં હજાર બાર બારસે
નહો આશા બારી બારી બારી પ્યારી, સબ આસ મોરી તોડ ડારીરે

તોફાન પછીની શાંતી.

અને હુંમેશાં એમજ બને છે—કારણ કે હજારો ઠેકાણું જમને
તરેહવાર રકઝીક પછી ભારે કંટાલો ખમીને ગ્રાહકો છેવટે તો

કમરૂદીન ઇભરાહીમજી.

ના રોયલ ફેન્સી સ્વિત—મિટ સેલુન

માંજ આવીને શાંત અને સંતોષ પામે છે.

નમે બી તેટલા માટે ખોરો ખાતર માલ ખરીદી લેવાના જોખ-
મમાથી છટકવા માંગતા હોવો તો ફકત કમરૂદીનનીજ
સલાહ લેજો—કારણ કે હજારો મણની
વરદીની બાબદમાં

મીઠાઇના ઈનવરેરીટી ફકત

કમરૂદીનજ છે.

અમે મીઠાઇના હુન્નરમાં છેક ઉતરતા પગથીયાથી શરૂઆત કરી
છે અને આજે પરીણામમાં દેશી મીઠાઇની બાબદમાં તેનું
આગલું સ્વરૂપજ ફેરવી નાંખ્યું છે. બહાર ગામના
ઓર્ડરોપર સંભાળભર્યું ધ્યાન આપીને
તાકીદે બજાવીયે છીએ.

રોયલ ફેન્સી સ્વીટ-મીટ સેલુન.

માલેકઃ—કમરૂદીન ઇભરામહીજી.

બારીઆ મેન્સન્સ, ક્રાફર્ડ માર્કેટની સામે.

તેમજ અમારી બીજી બે દુકાનો નીચે મુજબઃ—

હીના બીલ્ડીંગ, નળબજાર અને કુલ ગલી ભીંડી બજાર,
જ્યાં પણ સરસ મીઠાઇ મળશે.

ટેલીફોન નં. ૨૮૭૧.

મની.જા તથા સહેલીઓ— ૧૪

આવરી આવરી હુઈયાં નાદાન લોગ આવરી હી જાનીએ
આવરી ગુઇયાં પિતાકારન-નાદાન લોગ
ગોરે ગોરે મુખપર ઝલકી ઉદાસી—કારે કરૂં મંયતો
દરસકી પ્યાસી
યું જીયરા ન જરારી વારી વારી વારી ના દાનલોગ

સહેલીઓ— ૧૫

રોવત કાંહે ગરે લાગો ગુઇયાં
સુન સુન પ્યારી બતીયાં તે હારી, જીયામે ચુભન ચુભે
જયસે સુઇયા
એક સિમત જહામે, કભી સાયા નહીં રહેતા
એક વજઅસે અહેવાલ કીસીકા નહીં રહેતા
પર જાએગી ઉનકી નજરે મોહર કારી દિન
સુરજપે સદા અબ્ર તો છાયા નહીં રહેતા સુન

સહેલીઓ— ૧૬

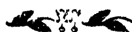
જા તબીબ ઘર અપને તૂ કો જાને સાર
આશક ચંગે કિન કીએ બિન દેખે દીદાર
ગોરીદા ચિત લગગા ચંબેદીયા ધારાં (૨) વાર
પએણુ પોહારાં યારાંદે તાલ બહારાં
ઘર ઘર ટિકલુ ઘરઘર બિનદલુ ઘરઘર બાંકીયા નારાં
લક પતલા અખિયા બીચ કજલા, સોણેતા જાનમંય વારાં-

ના.જીમ ૧૭

અભી હય ભોલી ભોલી ઉનકી બાતેં .ખુદ સાલી હય
મગર ચિતવન યેહ કહેતી હય .કયામત હોનેવાલી હય

૨ કાળનને હવાએ ગુલમે અયસી ફૂટ ડાલી હય
જુદા પતેસે પત્તા હય અલગ ડાલીસે ડાલી હય
જવાનીકી ઉમંગે હય તબીઅત લાઓ બાલી હય
ન તુમ દુન્યામે ખાલી હો ને દુન્યા તુમસે ખાલી હય
હમારી તોબા જાહિદકી જવાની દોનો એકસ હય
ન કોઇ ઇસકા વારિસ હય ન કોઇ ઉસકા વાલી હય

શિગુફા તથા નાઝીમ— ૧૮

તારી સાવરી સૂરત દિલદાર યાર વારી જાઉંજી
વારી વારી જાઉંજી—મનમાની દિલજાની
તારી છબ ઢબ લાસાની યાર તોરી
અબ જાન મંય કુરબાન હું કુરબાન હું હાં
એ તોરી સેયાં મંય લલુ બલૈયાં પીયારે
મોરે બાર
સુંદર ગોરી મન લુભાવે
મોરે મંદિરવા પીયારે દિલજાન આઓ
માન જાઓ પ્રાન આઓ—

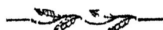
નજમા ૧૯

મુરખ છાંડ વ્રથા અભિમાન અઉસર બીત ચલ્યો હય તેરો દો દિનકો મહેમાન.
ભૂપ અનેક ભયે પૃથ્વિપર, રૂપ તેજ બલવાન
કઉન બચ્યો યા કાલ ગાલ તે, મિટ ગયે નામ નિશાન
અંત સમય સબહીકો તજકર, જાય બસે શમશાન-
ધવલ ધામ ધન ગજ રથ સેના, નારી ચંદ્ર સમાન
રેં મન મૂઢ અંત જીન ભટકે મેરો કહ્યો અબ માન
નારાયણ બ્રજરાજ કુંવરસો બેગહિ કર પહિચાન

અછૂતી તથા કલ્લુ—   ૨૦

ચલો નિકલ ગયા કંગાલ, બડા જંજાલ હમારે ઘરસે
અબ દફાઅ હુવા મનાહૂસ, થા બડા વોહ મખ્ખી ચૂસ
દિલ ડોલ ગટરકા ઘૂસ, બડે કંજુસકો ટાલા સરમે
મેરી નજરમે થા વો ખાર, મેરે જીગરકા થા આજાર
અબ લગાઉંગા પયજાર મિલેગર રસ્તેમે ધડ ધડસે

રામિશાગર—   ૨૧

આંખે કહે કે દિલહીને હમકો કીયા, ખરાબ
ઔર દિલ કહે કે આંખોને મુઝકો ડુબા દીયા
બિગડા કીસીકા કુચ્છ ન મગર હાએ મુફતમે
દોનોકી જીદ્દને ખાકમે મુઝકો મીલા દીયા
ડાલ ગલે બયાં મંય રોએ રોએ જાનીયા
ઉંચી અટરિયા પીયા બલાવે, પટલી કમરિયા સોબલ ખાવે
થક થક ગઇયાં મંય રોએ રોએ જાનીયા
જોરા જોરી ઘુંઘટ લાકે, જોબન રસ લુટે
ગલ લાકે લખલખ કઇયાં, મંય રોએ રોએ જાનીયાં

ડ્રોપ

નજમા—   ૨૨

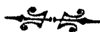
દારે ફાનીમે હો ગાફિલ મૌતસે એક પલ નહીં
કયા ભરોસા જીંદગીકા આજ હય ઔર કલ નહીં
કીસે બહરે જહામે સબાત રહા કીસે દારે ફનામે કયામ રહા
ન વોહ તખ્ત રહા નવોહ બખ્ત રહા નવોહ તાજ રહા નવોહ નામ રહા
નવોહ જશન રહેન બરાત રહી, નવોહ સુબહો રહી નવોહ રાત રહી
નવોહ ઔજ રહા નવોહ ફોજ રહી, નવોહ કસર રહા નવોહ બામ રહા.

APOLLO STRT BOMBAY

AWARDED 3 GOLD MEDALS.

WEDDING CHRISTINING
& BIRTH DAY
CAKES.
MADE TO ORDER

ICES PUDDINGS
Pies of Exquisite Make,

TEA COFFEE
SPECIALISTS
OUR **COFFEE**
IS ROASTED BY **GAS** AND
GROUND BY
ELECTRICITY.

Choice English and Italian

CONFECTIONERY.

Bread made twice a day.

ARMY & NAVY CONTRACTORS.

ઇન સિતારોંકી ચમક ઓર યેહ કમર કુચ્છભી નહીં
રાત ભરકા હય સમા વ.કતે સહર કુચ્છભી નહીં-કીસે બ.હેરે.

સિકંદર— ૨૩

ચલતા પુરજા પુતલા હું મંય અઇયારીકા
અઇયારીકા મકકારીકા તરરારીકા
મેરે દમસે ફિત્ના ચમકે આલમમે
મંય હિકમત ફિતરત પર બાલાહું આ.ફતકા પરકાલાહું
બાતોંમે બાતોંમે હુર.ફનહું મોલા,
મારા મેરા પાની નહીં માંગે જીનહાર
દાના હું ફર.જાના સીયાના મક્કાર
ફિત્ને મુઝમે લાખોં કરિશમે હજાર

ડેનસીંગ ગર્લ્જ— ૨૪

હાર્ડ ધી ડ્રમસ હાઉધે બીટ ઇજાબેલ, તુધી ત્રમપીંગ ઓફ ફીટ
ઇજાબેલ, સો ડ્રાઇ યોર આઇજ સ્વીટ હાર્ટ ડોન્ટ ક્રાઇ
વીશ મી ગુડ લક એન્ડ સે ગુડબાઇ, ધેર ઇજ એ વર્ક ટુ બી ડન
ઇજાબેલ, ધેર ઇજ એ ફાઇટ ટુબી વન ઇજાબેલ
ઇનટુધી લાઇન આઇ વીલ ફોલ, વેનધી બ્યુગલ્સ કોલ
હરી અપ કમઅલોંગ કમઅલોંગ, ફેરવેલ ઇજાબેલ, ઇજાબેલ
ડોન્ટ લેટ ઇટ ગ્રોવ યુ, આઇ ગોટ ટુગો, ફેરવેલ ઇજાબેલ ઇજાબેલ
આઈ હેવ ગોટ ટુ લીવ યુ. ટુ ફેસ ધી ફ્રો, યુ નો વેરીવેલ ઇજાબેલ
એજ ધી બેટલ આઇ ગો થ્રુ, આઈ શેલ ડુ માઇ બેસ્ટ વેન આઇમ
ઇન ઇટ ટુ વીનઇટ એજ આઈ વન યુ યુ

સમાપ્ત.

TEMPERANCE

FRERE HOTEL

No. 103, Frere Road, BOMBAY.

ENTIRELY UNDER EUROPEAN STYLE.

This Hotel being situated in close proximity to the G. I. P. Railway Victoria Terminus near Princes's Dock, St. Georges Hospital, the new building of General Post Office, the new Alexandra Docks, and the business centre of the Fort, is very convenient for travellers. Visitors will find in it all the comforts and quiet of a private dwelling-house with Electric lights & Fans. Electric Tram cars to all parts of the city pass by the door.

Term Rs. 4 per day & upwards.

જુનું, જાણીતું, અને પ્રજાનું માનીતું

જેમ્સ પીયર્સની કું.

પ્રખ્યાત રેસ્ટોરાં.

ફર્સ્ટક્લાસ કન્ફેક્શનર્સ. | પ્રીનસેસ સ્ટ્રીટ, ધોબીતળાવ. | લીડીંગ કેટરર્સ.

વેફા, દોટો, મોહરવાડયાંના મંદીરમાં.

ગરમા ગરમ પેટીસ,
પેસ્ત્રી, પુડીંગ, ને મતમતનું પાક, જાત
જાતની ઇંગલીશ ને ઇટેલીયન કનફેક્શનરી
લીજ્જતદાર આઇસ્ક્રીમ, કોલ્ડ-ડ્રીંકસ
વીગેરે, વીગેરે.

દરરોજ તરેહવાર સ્વાદીષ્ટ, ઇંગ્લીશ ડીશીઝ ઉંચા
વાઇન તેમજ દારૂકામ સાથે મળશે

દરરોજ
બે જાતનાં આઇસક્રીમ તથા કોલ્ડ-ડ્રીંકની
લેહજ્જત ચાખવા
કુટુંબ સહીત વેહલા પધારો.

આ યાદી

દીવસ તેમજ રાતના જમવાની સગવડ, માસીક લવાજમથી કરી આપીશું.

પારટી, ડીનરો, વગેરેનાં કામ, મધ્યમદામે ટુંક નોટીસ અપાયે સંતોષકારક રીતે બજાવવામાં આવશે.